

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat . . . 13 h
za dvakrat . . . 11 "
za trikrat . . . 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Zalaganje armade.

Vihar v kozarcu vođe je pohlevna resolucija ki jo je v soboto sklenila avstrijska delegacija glede na zalaganje armade. Avstrija plačuje gotovo dve tretjini vseh stroškov za skupno armado. Ako pa prištejemo še carinske dohodke, plača Avstrija v resnici tri četrtine. S tem pa Mažari še niso zadovoljni. Koalicija v ogrski zbornici je sicer z zaničevanjem izgnala barona Banffyja iz svoje srede, osvojila pa si je njegov perfidni politični program. Ferenc Košut, ogrski trgovinski minister in voditelj neodvisne stranke, oznanja Banffyjev program kot največjo mažarsko modrost. In glavna točka tega programa je: Neodvisna samostojna Ogrska na večne čase!

Tega načela se drži ogrska vlada tudi pri zalaganju armade. Žal, da se je doslej Mažarom udala še vsaka avstrijska vlada. Kako samozavestno in bahato je govoril dr. Körber v zbornici, češ, da Avstrija ne bode več potrpežljiva ovca za mažarske ovčarje in suknarje. In ravno on je sklenil z Mažari mnogo slabšo pogodbo od prejšnje. Naravnost nečuven pa je dogovor iz leta 1904, ki določa razmerje, v katerem mora vojna uprava dobaviti v Avstriji in na Ogrskem razne potrebščine za armado. In najlepše je, da je to za Avstrijo skrajno neugodno razmerje bilo širši javnosti najstrožja vladna tajnost. Bistvo dogovora je: Ogrska industrija mora vsako leto dobiti od vojne uprave naročil v znesku ogrske kvote. Ko pa bi ogrska industrija ne mogla preskrbeti te ali one potrebščine, potem mora dobiti popolno odškodnino v drugih predmetih. Dalje se morajo vse delavske plače v državnih podjetjih na avstrijskih tleh vračunati v kvoto avstrijske industrije. Enako neugoden dogovor je z ogrsko vlado leta 1904 sklenil bivši vojni minister Pitreich tudi glede na poljedelske in obrtniške predmete.

To početje je vendar vzdrnilo avstrijske kroge. V poslanski zbornici so razni poslanci dne 30. novembra pretek. l. resno pozvali trgovinskega ministra, naj pojasni označeni tajni dogovor. Na veliko začudenje pa je drugi dan v ogrski zbornici državni tajnik Szterenyi v imenu Košutovem izjavil med burnim odobravanjem poslancev, da ogrska vlada ni sklenila nobenega novega dogovora in da niti pike ne popusti od svojih zahtev in obljubljenih koncesij.

Svet je sedaj pričakoval v polni nadi, da bode avstrijska delegacija z vso odločnostjo odklonila dogovor ter vladi, oziroma vojni upravi izrekla zasluženo nezaupnico. In res se je bil osokolil pododsek avstrijske delegacije, da je sklenil nezaupnico vojnemu ministru in da odkloni dogovor z ogrsko vlado glede na zalaganje armade. Toda bilo je le mnogo krika, a malo uspeha. Ogorčenost mnogih gospodov delegatov se je ohladila že med vožnjo v Pešto. V petek pa je prišel v delegacijske kroge tudi ministr. predsednik baron Beck in izginila je nezaupnica iz resolucije. Trojica veleposestnikov je opilila resolucijo temeljito, nevolja se je razkadila v ponižno željo, ki naj jo avstrijska delegacija z globokim spoštovanjem položi na mizo visoki vojni upravi. Ta resolucija, ki jo je delegacija sprejela brez najmanjše razprave se glasi: Dogovor o zalaganju armade za avstrijsko produkcijo ni dovoljen; glede na kompenzacije niso edini vojno ministrstvo, avstrijska in ogrska vlada; zato naj vojno ministrstvo zalaganje armade uredi po nastopnih načelih: Avstrijska državna polovica mora dobaviti za armado industrijskih, poljedelskih in obrtniških potrebščin v polnem razmerju z avstrijsko kvoto; kompenzacija sorodnih predmetov je dovoljena le izjemoma, ako pritrdi trgovinsko ministrstvo; delavske plače se ne vštejejo v kvoto indu-

strijskih zalog; v poljedelskem ministrstvu se ustanovi poseben oddelek, ki bode določal v pravem razmerju poljedelske pridelke za armado; o vsem tem mora vojna uprava poročati prihodnji delegaciji.

Ta resolucija je bila sprejeta soglasno. To je pa tudi vse. Košut in tovarši se morejo smejati v pesti, avstrijska vlada pa se more le boječ sklicevati na ponižno resolucijo avstrijske delegacije. Ostalo bode vse, kakor Mažari žele in basta, Eljen Košut!

15 letnica slovenskega pevskega društva „Ljubljana“.

Slovensko pevsko društvo »Ljubljana« je včeraj, 6. t. m. slovesno praznovalo petnajstletnico, odkar je bilo ustanovljeno. Slavnostno zborovanje se je vršilo ob 10 uri popoldne v mali dvorani »Narodnega doma«, društveni pevci so pod vodstvom pevovodje Beniška zapeli Jenkovo »Molitev«, slavnostni govor pa je imel društveni predsednik Rado Šturm. Izvajal je sledeče:

»Pevsko društvo »Ljubljana« se je ustanovilo l. 1892. Na prvem ustanovnem zboru je bil izvoljen zapredsednik Zalaznik; že takrat se je oglašilo 32 pevcev in dva podporni člana. Na l. občnem zboru je bil izvoljen za predsednika Jeglič, prvi pevovodja društva pa je bil nadučitelj Cepuder. Dasi je bilo društvo izpočetka šibko in brez izdatnih gmotnih sredstev, si je kmalu opomoglo, ker je pridobilo zase občinstvo. Na prvi ljudski veselici, prirejeni ob »Ljubljani«, je bilo 370 goldinarjev prebitka, Jakob Zalaznik je društvu poklonil preko 1000 K, »Sokol« je društvu brezplačno prepustil svoje prostore. Tako je društvo čedalje bolj rastlo in narastlo do najmočnejšega pevskega zbora v Ljubljani, ki je že 342krat nastopil. Pet let po ustanovitvi si je društvo omislilo lep prapor. Predsednik nato pozivlja navzoča društva, zastopana pri slavnostnem zborovanju, naj še nadalje ostanejo združena z »Ljubljano« v bratski ljubezni. »Ljubljana« stoji in bo ostala s svojo pesmijo na braniku narodnih pravic. Do nadaljnjega razvoja »Ljubljani« pomagaj Bog!

Nato pripne gospica L e k a n o v a na zastavo »Ljubljane« krasen trak, podarjen od slovenskih rodoljubkinj, za kar se ji predsednik zahvali.

Popoldne ob pol 1. uri je pripeljal poštni vlak pevsko društvo »Sloboda« iz Zagreba. Na kolodvoru so jih sprejela: Društvena godba, pevski društvi »Slavec« in »Ljubljana« ter mnogoštevilno občinstvo, ki je bratom Hrvatim navdušeno klicalo »Živio!« Gospodične so goste obsule s šopki. Opazili smo pri sprejemu tudi predsednika »Zveze slov. pevskih društev« g. Stritofa, od občinskega sveta pa seve ni bilo nikogar, ker je gosp. prezidijski tajnik pozabil opozoriti občinske svetnike na dohod bratov Hrvatov. Po pozdravu predsednika »Ljubljane« so društva z godbo na čelu spremila goste v »Narodni Dom«.

Ob 1. uri se je vršil v restavracijskih prostorih »Narodnega Doma« banket, zelo številno obiskan. Častno mesto so zavzemali bratje iz Hrvaške, 14 članov zagrebskega pevskega društva »Sloboda«, trije od »Merkurja« iz Zagreba, in trije zastopniki »Ciril-Metodijskih zidarjev«.

Medtem sta krožila po omizju dva odloka vojaške oblasti; med njima eden, ki je v zadnjem trenutku odpovedala kljub vsemu prizadevanju odbora spremljevanje Gregorčičeve »Domovine« od strani vojaške godbe. Odlok slove takole:

K. k. Militär-Stationskomando in Laibach. An den löbl. Verein Slovensko Pevstvo Društvo »Ljubljana«, in Laibach, Laibach am 6. Jänner 1907. Dem vom löbl. Vereine an die Musikverwaltung des Inf. Regiments Nr. 27 schriftlich und an das k. u. k. Reichskriegsministerium telegraphisch gestellten Ansuchen bezüglich Musikbegleitung bei »Domovini« bei dem heutigen Konzert, kann auf Grund der bezüglichlichen Vorschriften nicht entsprochen werden. Ich bin daher nicht in der Lage diese, das Ansuchen ablehnende Antwort der Musikverwaltung ändern zu können. Dillman, m. p. imft.

Pri banketu napije predsednik g. Rado Šturm zastopnikom bratskega naroda hrvaškega in zastopniku tužnega Korotana, urednika Eekariu. Ob teh dejaveh bo narodu zasijala boljša bodočnost! Na slavo in čast slovenske domovine!

Ivan Zatluka, zastopnik »Merkurja«, deželni poslanec hrvaški slavi hrvaško-slovensko vzajemnost ter z največjo indignacijo zavrača atentat na slovensko-hrvaško zavest od strani gotovih oblasti, ki bi hotele zabraniti, da ne bi dali duška svojim čutilom napram domovini.

G. Slavko Ravnihar izvaja, kako je slovenska pesem združevala Slovence in Hrvate ko sta oba naroda bila politično ločena. Zato je naša pesem najboljši porok za tisto hrvaško-slovensko vzajemnost, katero nekateri gledajo od strani in hočejo zabraniti, da ne bi zapeli od srca skupni naši domovini. Vzlic temu je naše srce radostno kajti nobena sila nas več ne zmore in premaga! Dobro došli, bratje iz Hrvaške! Nato govori urednik »Mira«, Eekar. Izvaja sledeče:

Koroški Slovenec ni za med veselo družbo. Ubili so nas — saj veste kdo — črne vrane in tako dalje. Sicer ima tudi Korošec svoje vesele narodne pesmi, a danes mu je težko živiti se v to veselje. Lastni brat nas je ubil. Zato udari, ker tebe tolčejo. Potem pridite k nam na pogreb. Sicer bomo Korošci vse sile napeli, ali pesem ne bo več nič izdala, nasprotnika z njo ne ubijemo. Pri nas se poje v nemški družbi slovensko, v slovenski po nemško. Kadar pridete — bratje slovenski in hrvaški — prihodnjič gor na Koroško, ne boste nas več dobili. Danes napijamo slovensko-hrvaški vzajemnosti, jutri pa bo iz tega nastal veliki maček, drugega nič. Cela Slovenija naj se vzdigne; mesto besed pokažite dejanja. Vsega zla na Koroškem niso krivi Korošci, ampak Slovenci, ki iz centrale pridejo gor. Ti hodijo v nemške gostilne in pišejo nemške razglednice, odtod poguba koroških Slovencev. V lastni bajti lahko gospodarite in proslavljate slovansko vzajemnost — ali na Koroško pridite in tam pokažite svojo moč. Če pa tega ne morete, pa pridite nam vsaj v kratkem zapet: »Blagor mu, ki se spočije«.

O tem, kako rešiti koroške brate, je Eekar razvil sledeče misli:

»Z etičnimi, političnimi, socialnimi in drugimi programi se na Koroškem ničesar ne opravi. Opravi se vse le s pestjo. Treba, da pridejo kakšno nedeljo v Rožno dolino Hrvatje iz Zagreba in Nemce naklestijo. Seveda bo v ponedeljek zopet vse nemško. Hrvatje naj pridejo v koroški deželni zbor in naj tam razbijajo, Slovenci pa naj prinesejo v koroški deželni zbor svojo ljubljansko deželnozbornsko godbo, piščalke, kravje zvonce in drugo. S tem bo Korotan rešen vsaj za en dan«.

Napijali so še: dr. Ravnihar kot podpredsednik »Zveze slovenskih pevskih društev«, Kopitar, podpredsednik »Slavca«, Vrečko, Armič, Fr. Terseglav, Jančigaj, Dražil, predsednik »Slavca«, Kuković, tajnik zagrebske »Slobode«, Oržanič, tajnik »Ciril-Metodijskih zidarjev« in konečno še predsednik »Ljubljane«, Rado Šturm Slovenkam, sosebno Lekanovi. Konečno prebere predsednik došle mnogoštevilne brzojavke in zaključil je del banketa.

Središče slovesnega praznovanja, kjer se je osredotočilo zanimanje širšega občinstva, je bil slavnostni koncert, ki se je vršil v lepo ozaljšani veliki dvorani hotela »Union«. Spored je bil jako mnogoštevilen. Pri enakih koncertih je skoraj potrebno, da presledek med pevskimi točkami izpolni ali godba, ali sviranje, da se tako izogne moreči enoličnosti. Pri snočnem koncertu je bilo v tem oziru izborno urejeno. Poleg vojaške godbe, ki je srečno postavila na spored prav primerne komade, sta se kosala med seboj pevski zbor »Ljubljana«, kot slavljeneč večera, in slavno pevsko društvo »Sloboda« iz Zagreba. Za ljubko menjava je poskrbela zagrebska gospica Erni Kornitzer, kot umetnica na harfi. Harfa je godalo, ki je na odru bolj poredok gost, zato tembolj vabljiv. Gospodična svitarateljica je bila v priznanje obdarovana z lepim šopkom ter ji je občinstvo prirejalo burne ovacije. Pevski zbor »Ljubljana« se mora po pravici in po zaslugi prištevati med boljše, dobro izvežbane zборе. Pod živahnim in umnim vodstvom g. H. Beniška je pel težke skladbe, kot Novakovo »U letni suton«

s tako dovršenostjo, da zasluži vse priznanje. Skladbe, ki so se pele ta večer, povečem pač niso povsem primerne za slavnostni koncert, vendar ugajale so. — Nastop g. baronista Ouřednika je seveda mnogo pripomogel do hvalnega uspeha. G. Ouřednik je znan, kot pevec prve vrste, ki s svojim polnodonečim, čistim in prikupljivim glasom tako prijetno naslaja ušesa poslušalcev. — Častne ovacije so navzočniki prirejali hrvaškemu pevskemu društvu »Sloboda«. Tudi ta zbor je dobro izurjen in je pel gladko ne samo to, kar je bilo na sporedu, — dodati je moral vsled burnega aplavza kar dva komada. Gospodične na galeriji so vrle pevce obsule s šopki. — Da koncert ni bil tako povoljno obiskan, je menda vzrok obilna vstopnina, nekoliko pa druge prireditve in zabave, ki jih je v tem času v izobilju povsod.

NAČELNA DEBATA V AVSTRIJSKI DELEGACIJI.

O resoluciji avstrijske delegacije glede na vojaške dobave poročamo na uvodnem mestu. To vprašanje je napotilo dr. Lecherja, da je v delegaciji temeljito obravnaval vprašanje o delegaciji sami, ki naj se odpravi, ker igra nasproti ogrski zgolj neko komično vlogo. Grof Schönborn mu je odgovarjal, se zavzema za delegacijo, priznava pa je, da je nujno potrebna reforma delegacije. Preosnovala pa se bo po mislih Schönbornovih, ki je hud aristokrat, tedaj, ko pride v delegacijo po reformi poslanske zbornice približno 40 ljudskih poslancev, dočim jih bo iz gosposke zbornice samo 20. Tako je grof Schönborn, ki je bil proti volivni reformi, konečno uvidel, da je edino sredstvo, okrepiti naš parlament in našo delegacijo nasproti Ogrski.

Dr. Lecher je izvajal sledeče: Naš državni ustroj se mora preosnovati in sicer tako, da se odpravijo delegacije. Avstrijska delegacija igra zgolj mešano vlogo. Delegacija nima pravih parlamentarnih pravic. Najbolje trpi vsled tega vojna uprava, ki mora igrati dvomno vlogo, avstrijski delegaciji nekaj obljubiti, ogrski pa isto zamolčati. Hinačev mora postati vsak vojni minister v naših delegacijah; v Avstriji mora povedati nekaj tako, da bodo na Ogrskem lahko razlagali sebi v prid. Edina pot iz te zagate je, da prevzame nadzorstvo nad zunanjim ministrstvom in nad armado parlament avstrijski in ogrski. To je povsod tako. Naše delegacije tudi zato ne uspevajo, ker v njih sodelujejo člani poslanske in člani vskež. Gosposkozbornični člani preglašijo gosposke zbornice, ki so si medseboj ljudske poslance, kar ne bi bilo tako lahko mogoče, če bi poslanska in gosposka zbornica ločeni delovali v delokrogu, ki ga ima sedaj delegacija. Ni čuda, da se Hrvatje navdušujejo za Veliko Hrvaško, Italijani za Italijo, ker pravzaprav nimamo nobene teritorialne podlage za svoj domovinski čut.

Mi Avstrijci smo brezdomovinci. Lecher konča: Ceterum censeo, delegationes esse delendas! Dr. Glombinski zagovarja avtonomijo narodov oziroma dežel. Schönborn povdarja, da bi se položaj prav nič ne izboljšal, ako bi parlamenti prevzeli nalogo delegacije. Če se izvede, kar želi dr. Lecher, treba uvesti personalno unijo, kar pa je za Avstrijo in Ogrsko poguba. V tem slučaju tudi v armadi ne bo več čuta za skupnost in v tem je cela monarhija in velevlast pri kraju. Oseba cesarjeva ne bo mogla več združevati Avstrije z Ogrsko. Pogodba iz leta 1867 mora ostati še nadalje podlaga razmerja med obema državnima polovicama. Vojni minister Schönauich je v dolgem govoru branil armado, zagotavljal, da se Ogrom ne dovolijo jezikovne koncesije v armadi, ker je službeni jezik nemški, pač pa je potrebno, da se v generalnem štabu učijo mažarsčine. Častnikom in vojaškim uradnikom se zviša pokojnina in sicer za desetletno službovanje se zaračuna pokojnina s 40%, po 35 službenih letih je zagotovljena celotna penzija. Za takon se kmalu predloži. Izboljšajo se pa pokojnine tudi podčastnikom in gažistom. Nato se sprejme redni vojaški proračun. Admiral Montecuccoli govori o mornarici. Mornariškim strojevodjem se izboljšajo plače in pokojnine, častniškega naslova pa jim nikakor ni moč priznati. V puljske administrativne zadeve se mornarica ne vtika, pač pa za zunanji elementi hujšajo meščane v Pulju proti mornarici. Mornariška uprava tudi gleda na to, da se častniki nauče hrvaščine. Nato se sprejme mornariški proračun.

STAROČEŠKI ZA KONCENTRACIJO ČEŠKIH STRANK.

6. t. m. je bila v Pragi pod predsedstvom gosposkozborničnega člana dr. Mattuša seja izvrševalnega odbora staročeške stranke, ki se je pečala z vprašanjem o koncentraciji vseh čeških narodnih strank. Po daljši razpravi se je sklenilo na podlagi gotovega programa, ki ga je izvrševalni odbor potrdil, pristopiti h koncentraciji. Kakor se poroča, se bodo staročeški stranki pri prihodnjih volitvah dali trije mandati in sicer eden v Pragi (Staro mesto) in dva v mestnih volivnih okrajih.

MLADOČEŠKA AGRARNA ORGANIZACIJA.

Mladočeška stranka namerava začeti z novo organizacijo, ki bi imela na podlagi mladočeškega programa v najkrajšem času, prav gotovo pa pred državnozbornimi volitvami prirediti svoje delo. Napredni poljedelci naj bi se združili v mladočeško agrarno organizacijo, ki bi nastopala proti češkim agrarcem.

NEMŠKO NASILJE NA POZNANJSKEM.

Berolin, 6. jan. Nemška vlada namerava izdelati novi zakon, s katerim oropa Poljake posestev.

RUSIJA.

Jekaterinoslav, 6. jan. Tu je eksplodirala v neki hiši bomba ter ubila 3 častnike in enega policaja.

«KULTURNI» BOJ NA FRANCOSKEM.

Pariz, 6. jan. Prefekt departmaja Seine-et-Oise je zaplenil v verselskem semenišču 250.000 frankov francoskih državnih in železniških obligacij. Prefekt je s tem izvršil čisto navaden rop.

Pariz, 6. jan. Vlada noče priznati od montierskega škofa Lacroix ustanovljenega društva sv. Sigismunda za podporo duhovništva.

VOJSKA V MAROKU.

Sultan maroški je pod pritiskom evropskih velevladi, ki so v algezijski pogodbi sklenile, v Tangeru ustanoviti francosko-špansko policijo, odstavil mogočnega vstaškega Rajzuli, ki je dozdaj bil guverner v Tangeru in poslal proti njemu svojo armado, kateri poveljuje vojni minister El Gebbas. Rajzuli je v Zinatu, kjer se je utrdil.

Tanger. Vlado čete bombardirajo Zinat. Parnik s topom in vojaki je odplul proti Arzili. Vlado čete so jele na Zinat streljati s topovi v oddaljenosti 1500 metrov. Rajzuli je odbežal v gorovje. El Gebbas je izgubil 20 mož, Rajzuli 50.

Dnevne novice.

+ **Socialni demokratje** so sklenili pri večerajšnji okrajni konferenci, da se udeležijo v Ljubljani samostojno vseh volitev v državni zbor, pa tudi kasneje v občinski svet in deželni zbor. Po deželi tudi nastavijo svoje kandidate, ki upajo o njih, da jih bodo tam, kjer liberalci ne bodo nikogar nastavili, podpirali liberalni volivci. Čujemo, da se je Kristan pri shodu precej spodbil nad mladimi, češ, da je to pravzaprav hinavščina, da se ne priklonijo socialni demokraciji. V Ljubljani upajo, da pride do ožjih volitev, pri katerih zmagajo.

+ **Legvart in Lenarčič.** Nadzornik kranjskih mlekar in revizor štajerske celiske zveze Legvart ima zanimivo nalogo preprečiti ustanovitev liberalne »Zadružne zveze« na Kranjskem. Lenarčič ima nalogo jo ustanoviti. Torej bo vojska! Kdo bo zmagal?

+ **Iz Doba.** Izobraževalno društvo je imelo včeraj predavanje. Dr. Krek je govoril o zemljiški odvezi v popolnoma natlačeni dvorani. — Pričeli smo tudi poslovati v posojilnici.

+ **Novi List** v Trstu je pričel izhajati dvakrat na teden. Priporočamo ga vsem našim čitateljem, izobraževalnim društvom ter sploh somišljenikom. Za celo leto velja 8 K.

+ **Slovenci na Dunaju.** Slov. katoliško izobraževalno društvo »Straža« na Dunaju je začelo misliti na lastni dom. Začeli smo že nabirati med tukajšnjimi Slovenci zlasti med društv. člani in nabrali v hipu svoto 64 K 42 h. Darovali so: gdč. Ivanka Vurnik 20 K, gdč. Marija Plevelj 10 K, g. Henrik Gobec, gospa Franciška Brate, gg. Alojzij Jeler in Marija Borovnica, gdč. Ana Eder, Franciška ter Ivanka Subelj, Ivanka Hribar, g. Anton Fabjan in g. Martin Cetinski po 2 K, č. g. Francišek Rebol, gdč. Fani Bizjak in Kristina Golokranec, gg. Ivan Kvas, Albert Strahovnik, Stjepan Smole in Marko Bajuk po 1 K; tamburaši nabranih 2 K 84 vin., manjših darov pa 58 vin. Od tega je bilo stroškov 1K 30 vin., ostane torej 59 K 12 vin., kar se je naložilo takoj plodonosno v hranilnico. Vse svoje prijatelje prosimo, da bi nas blagohotno podpirali, da bi si mogla omisliti »Straža« kmalu primerno dvorano za svoje prireditve. Vsem dobrotnikom najiskrenejša hvala! Domovina, ne zabi nas, ki smo tvoji sinovi in hčere!

+ **Premije za uspešno pogozdovanje.** Kranjsko-primorsko gozdarsko društvo podelilo je v 1.1906 za uspešno pogozditev goličav kmečkega posestva pohvale in več premij. Priznalne diplome so dobili: Avgust Adamič v Ljubljani, Franc Tršar na Vrhniki, Franc Boršnik v Borovnici; premije po 40 kron: Ivan Montel v Dol. Mozlju, Matija Stangel v Dol. Mozlju, Ivan Petschaner v Poljanah, Jakob Selez v Sajovčah; po 30 kron: Franc Gorjanc v Sajovčah, Pavel Lenasi v Sa-

jovčah, Anton Dolenc v Studencu, Matija Zakrajšek v Skufčah, Ivan Znidaršič v Podcerkvi, Jurij Zorman v Slavini; po 20 kron: Ivan Košir v Kranjski gori, Anton Jenko v Poljanah, Josipina Krebelj v Sajovčah in Marjana Verbič v Gor. Suhadolu.

+ **Srečna lova.** Iz št. Vida pri Zatičini se nam piše: Podbojski župan Fr. Kastelec in njegov hlapec Mandelj sta 5. t. m. vjela neobstreljenega 25 kg težkega srnjaka. Psi so ga pripodili iz gozda v vas pod neki kozolec. Tu sta ga vjela imenovana dva ter zaprla v svinjak. Včeraj sta ga izročila najemniku lova g. Fr. Zorcu iz Ljubljane v slovesnem spremstvu radovednih vaščanov.

— **Društvo slovenskih agronomov** se snuje, kakor čujemo, na Dunaju. Društvo se bo imenovalo »Kras«. Naj bi nomen ne bil omen!

— **V odbor »Podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju«** je bil na zadnjem občnem zboru izvoljen starejšina »Slovenije« g. Adolf Ribnikar, mestni živinozdravnik na Dunaju.

— **Imenovanje pri goriškem deželnem odboru.** Asistentje gg. Ivan Kalin, Dragotin Cigoj in Nikolaj Gall so imenovani za oficijale.

— **Iz Idrije.** V soboto dne 19. januarja t. l. vršila se bode v korist »Idrijske bolniške blagajne« pri Didihu običajna predpustna veselica, katero prireje v ta namen idrijski rokodelski pomočniki. Z ozirom na blagi namen veselice se vsa idrijska društva tem potom opozarjajo, da blagovolijo za kako eventualno prireditev ta dan upoštevati.

— **Nesreča.** Podlonkom je v petek zjutraj ponesrečil posestnik Anton Smid po domače Kovač. Kolo, ki goni slamezrnico, je zamrznilo. Sekati je začel led okrog kolesa. A on ni pazil na vodo, ki je mej tem jela napolnjevati porce kolesa. Kolo se zavrti, privzdigne gospodarja, stisne glavo in vrat ter ga v trenutku tako zadavi. Žena ga pride klicat na zajtrk in dobi že mrtvega. Zapustil je ženo in štiri nedorasle otroke.

— **Gorenjka — slušateljica na dunajski univerzi.** Gospa Tončka Gaber, rojena Jensenko, bivša učiteljica na Primskovem, je vpisana na filozofski fakulteti, kjer študira umetniško zgodovino in narodopisje. Zanimivo je, da je ona prva Jugoslovanka v tej stroki.

— **Meroizkusni uradi.** Piše nam trgovec: Velike sitnosti imajo trgovci in krčmarji po deželi, ako so po več ur oddaljeni od meroizkusnih uradov. Marsikateri trgovec ima le eno tehtnico, a jo mora ob reviziji pokazati uradu in je tako dva, tri dni brez tehtnice. Te sitnosti bi se odpravile, ko bi uradnik seboj nosil potrebne stvari ter na mestu preizkušal tehtnice.

— **Nov notar v Trstu.** V Trstu je otvoril pisarno notar Rudolf Stark, ki je zmožen slovenskega jezika in ima tudi slovensko uradništvo.

— **Iz dijaških krogov.** V Trstu se je osnovalo jugoslovansko akademsko ferijalno društvo »Balkan«. — V Pragi se snujeta »Jugoslovansko dijaško umetniško društvo Vila« in »Jugoslovansko pevsko društvo«.

— **Novi odbor novomeške čitalnice** obstoji za leto 1907 iz sledečih gospodov: Predsednik Vilko Rohrmann, pristav deželne kmetijske šole na Grmu, blagajnik Ivan Škerlj, okrožnega sodišča nadsvetnik, podpredsednik profesor Josip Germ, tainik Bohuslav Skalický knjižničar Franc Kussel. Odborniki Jurij Gregorec, Edmund Kastelic, Valentin Kompare, Jurij Kozina, Ivan Maselj, Josip Morauc, Vinko Umek in Franc Vadrnal.

— **Nesreča vsled mraza.** Iz Rudolfovega se nam poroča: Dne 2. t. m. je hmelniški hlapec peljal proti večeru domov gospoda franciskana, ki ponavadi mašuje ob nedeljah na Hmelniku. Vsled zametov sta prišla na tako slabo pot, da nista mogla naprej. En konj je vsled mraza poginil na mestu, drugega so privlekli domov zjutraj ob tretji uri. Hlapec in gospod duhovnik sta še srečno ušla nesreči. Naj pripomnim, da so tudi v mestu pota jako slaba vsled južnega vremena. Naj bi toraj mestna občina napravila vsaj po Glavnem trgu in Ljubljanski cesti trotoar.

— **Tiskana trgovska poročila** so dovoljena na dopisnicah na levi polovici naslovne strani.

— **Poštni uradniki na deželi.** Trgovinsko ministrstvo bode, kakor se nam poroča, dovolilo, da se bivšim poštarjem in odpravnikom službena leta na deželi vštejejo v pokojnino, ki se bode mnogim s tem izdatno zvišala.

— **Potrčila za brzojavke.** Trgovinsko ministrstvo je določilo, da morejo stranke proti pristojbini 10 vin. dobiti potrčila oddane brzojavke tudi pozneje, ako se izkažejo kot oddajatelji.

— **Pokopali so v Radovljici brivca J. Zupčiča.** — V Postojni so pokopali posestnika g. Karola Vičiča, starega 74 let.

— **Društvo za varstvo živali.** Boda ubogih živali, posebno naših ljubih ptičic-pevk postala je radi obilnega snega ter hudega mraza velika. Vsaki dan potreba je veliko množino ptičje krme na mizice pokladati. Kje pa dobiti sredstva v pokritje stroškov, ako ne pri dobrosrčnih ludeh. Te prosimo, da pristopijo v obilnem številu k našemu društvu ter z doneski za ptičjo krmo opomoremo bedi ptičje pevk. Pristopna naznanila, kakor tudi doneske za krmo, poslati je društvu za varstvo živali v Ljubljani. Ta naslov zadostuje.

— **Nov list.** V Učiteljski tiskarni bo pričel izhajati nov list »Domače ognjišče«, ki naj bi posredoval med šolo in domom.

Štajerske novice.

š Celjska gimnazija. Iz Celja smo prejeli naslednjo izjavo: »Politično društvo »Naprej« protestuje proti vsaki nakani vlade, odpraviti slovenske paralele v Mariboru ali samo-

stojne nemško-slovenske gimnazijske razrede v Celju. Politično društvo »Naprej« zahteva, da se razširita oba zavoda v popolni samostojni slovenski gimnaziji v Celju in Mariboru. Od vseh slovenskih poslancev se odločno zahteva, da naj bodo v tem vprašanju složni in neizprosni ter naj postopajo edino le v soglasju s celjskimi in mariborskimi Slovenci.« Ta resolucija se je sprejela soglasno na občnem zboru društva dne 5. t. m. — Pripomba uredništva: To je vedno stališče naših poslancev in tudi »Slovenca«, ki je še 4. t. m. izrazil isto misel.

š Veseje vest vam javim iz Jarenine. Pri nas na Polčkem so bile zadnje sredo občinske volitve. Ponosno je hodil že znani nemškutar in od »Südmarke« plačani agitator za nemstvo očka Reininger okoli in pravil, kako bo zmagal. Pa kdo si bi mislil! Na dan volitve je s svojimi Prusi podlegel na celi črti. Zmagala je poštena konservativna stranka. V odboru so najdelavnejši Slovenci iz Jarenine in s Polčkega. To je zmagal, ki je nenadoma prišla in nas izvanredno veselil. Zloglasni agitator nemstva Reininger je postal zadnji čas zelo nepriljubljen v svoji lastni vasi. Celo slepi njegovi pristaši so se sprevideli, kako je delal pri cesti za svoj žep. Nemškutarski voditelji so vsi enaki. Samo Reininger je delal preočividno in preneumno. Tudi s svojim odurnim nastopom si je celo nemškutarje odvrčal. Na dan volitev je sprevidel, da je general brez armade. Ubogi očka, skoraj ste se jokali. Kaj so se trudili, noč in dan so agitirali. Pa vse je bilo zastoj. Tako mine slava sveta. Kako imenitno bi bilo sedeti na županskem stoliču. Zdaj pa je vse šlo fuč. Očka so si zato že dali zidati gostilnico in so si lepo cesto dali okoli hiše napraviti. Pa človek obrača, volilci pa obrnejo. Gospod Reininger, Vaša zvezda je utočila. Pojte v penzijo s šentjakobskim škofom vred.

š Poskusen samour. 25-letna brezposelna Marija Korošec iz Vrhol doma, je hotela končati svoje življenje s tem, da je v stanovanju svoje sestre v Mariboru pila raztopino fosforja. Našli so jo še pravočasno in jo prepeljali v mestno bolnišnico. Korošec je že večkrat poskusila samour, a so jo še vedno rešili.

š Bikorejske zadruge je osnoval potovalni učitelj M. Jelovšek v St. Janžu pri Spodnjem Dravogradu, v Podgorju, v Šmartnu pri Slovenem Gradcu.

š Iz poštne službe. Poštima kontrolorjema sta bila imenovana oficijala Artur Kropš iz Maribora za Gradec in Henrik Hauser za Maribor.

Ljubljanske novice.

lj Veliki koncert »Glasbene Matice«. V lažje razumevanje zanimivega koncerta dne 13. januarja naj nadaljujemo razlago nekaterih drugih skladb. Kakor so »Turki na Slevici«, o katerih smo v soboto govorili, krasna muzikalna slika, pretresljivo nam predločujoča najzgodnejšo dobo v slovenski zgodovini, polna iskrene pobožnosti, tako je »Švanda dudak« ravno nasprotje tega, skladba polna razkošnega veselja, šale in smeha, predstavljajoča nam med drugim celo ples obešencev in čarovnic v peklu. »Švanda dudak« je češka pravljica, besede je zložil preseljeni češki pesnik Jaroslav Vrchlický, a besedilo mojstrsko poslovenil prof. Funtek. Švanda je bil priljubljen godec na dude ali dudše (»dudelsack«). Bendlova skladba je naravnost velikanska za mešan zbor, orkester in tri soliste. Sestoji iz 4 delov ali »poglavij«, kakor jih zove bolj šaljivo pesnik. V prvem poglavju smo v vaški gostilni, kjer se v vselem plesu sučejo mladi pari. Ravno odzvenevajo poslednji zvoki Švandovih dud. Godec neče več gosti, češ da mora iti k svoji ljubi Marinki pod okno, zbor gostov pa ga vedno nunejšje sili, naj zaigra še »eno polko, pa bo dosti«. Ker se Švanda nikakor ne dá prepričati, reko mu gostje, da lahko k vragu steče. V drugem poglavju smo v temni noči na pusti krajini, kjer stoji ob razpotju vislice. Švanda pri vislicah premišljuje svojo ljubezen do Marinke, kar pristopi tuje in povabi godca, ko ga spozna, v »črni dvor«, ki je tam blizu v gozdu, da bi tamošnjim gostom, ki se dolgočasijo pri kvartah, godel. Vsled obljube bogatega plačila se da Švanda pregovoriti, češ, da se bo Marinka že spravila z njim, ko bo dobila bogata darila. V tretjem poglavju smo v »črnem dvorcu«. Tam igra družba obešencev kvarte in na svojo grozo spoznamo, da smo v peklu in da je bil oni tudec sam peklensček. Obešenci takoj omne igrice in pozdravijo gosta z divjim veseljem. Obljubijo mu, da mu bodo za njegovo godbo zlati kupoma pršeli v kapo. Le eno si tuje-hudič izgovori, naj Švanda za darila nikdar ne reče: »Plačaj Bog!« In sedaj se pričneja »peklenski raj«. Na kozlih in metliških prijah več sto več ali čarovnic in z njimi se spuste obešenci v divji peklenski ples »k trupu trup in roke v bok brez miru in skok na skok!« V zraku je brlzig, nad mlinom vrisk in pisk, sova vpije, z njo skovir, v okno bje netopir. Vse se suče v glasnem vrišču. »Oj, to miče, klče, viče, siče, dudi plesati uče še le mrlič!« Švanda vesel bogato natresenih novcev, vzklíkne: »Za denar vam Bog plačila da!« Zbor zahrešči z grozovitim »hu!« in vse zgine v peklenski hrup, nato sledi dolg premor in četrto poglavje se začne. Dani se. Pastirji pozdravljajo novi dan s piskanjem na zvezgle, tički prepevajo, Švanda spi na tramu vislic. Vse peklenski pohod je videl samo v sanjah! Zbor kmetovalcev nastopi, idočih na delo, med njimi Marinka. Poslednja se bridko pritožuje, da je zastoj čakala Švando in da je

zdaj ljubezni konec. Kar zapazijo Švando na tramu vislic spečega in v sanjah še zadnje besede peklenskim plesalcem govorečega. Med glasnim smehom in krohotom vzbude ubogega Švando. Marinka, Švanda in zbor povzamejo velesaljivo »moralo« vsega dogodka, češ: »Greš li k ljubi stat pod okno, da bi srečen bil pri njej, naj ni vrag te ne premoti, stopaj ravno pot naprej!«

lj Veranda pred kazino je za zimski čas podrt. Spomladi bo zopet postavljena. Kazina jo bo morala podirati vsako zimo. Kakor čujemo, je večina občinskih svetnikov z narodnega stališča proti temu, da bi se Kazini dovolilo zgraditi novo ličnejšo in stalno verando. Povdarja se, da celjski magistrat ne dopusti zgradbe slovenske šole, daš imajo celjski Slovenci prostor že kupljen in da bi se moglo o kaki stalni verandi pri Kazini govoriti le, ako da celjski magistrat primerne koncesije celjskim Slovencem. O razvoju stvari bomo svoji čas poročali.

lj Za šahovce. Sobotna simultanna igra gospoda Milan Vidmarja v kavarni hotela »Union« je sijajno uspeła. Že precej časa pred napovedano uro se je bilo zbralo mnogo občinstva, katero je ob en četrta na osem zvečer pričetu vlezanimivemu bojevanju sledilo do konca z največjo pozornostjo. Mladostni umetnik je imel težavno nalogo, braniti se proti 19 deloma jako močnim nasprotnikom, ki so se z vsemi silami in pošteno trudili, otežkočiti mu stališče kolikor le mogoče. S čudovito točnostjo, sigurnostjo in hitrostjo igra mojster in že za kakih dvajset minut pribori si prvo zmago. Nesrečen je na deski, koder pade druga odločitev in kjer podleže dobro premišljeni in res fini kombinaciji nasprotnikov. Potem pa sledi z redkimi izjemami zopet zmaga za zmago in ko je ob pol deseti uri boj končan, je rezultat ta-le: Vidmar je dobil 13, izgubil samo 5 iger in ena je ostala neodločena. Gotovo sijajen uspeh, če se pomisli, da je pozornost Vidmarjeva bila razdeljena na toliko strani in da so njegovi nasprotniki imeli vsak po 19krat toliko časa premisliti si svoje poteze! Gospoda Vidmarja ime je dobro znano šahovnemu svetu. Igral je že — in povsodi z najčistnejšim uspehom — na imenitnih dunajskih in nekaterih turnirjih na Nemškem. Na lanskem norimberškem mednarodnem turnirju mojstrov je med drugimi premagal slavnega prvobritelja Nemca dr. Tarrascha — ta partija je bila ena najlepših in najženjalnejše izvedena — in Francoza (recte Rusa) Janovskega, ter remiziral s korifejami Amerikancem Marskalom in Dunajčanom Schlechterjem. Želimo mu iz sreca najboljšega uspeha na bodočem velikem turnirju dunajskega šahovnega društva, ki se ima še ta mesec pričeti, kar se pa tiče zgoraj opisanega nastopa njegovega v Ljubljani, želimo, da bi ne izostali pričakovani sadovi in da bi znamenita produkcija pridobila plemeniti »igri« ali bolje rečeno umetnosti šahovni obilo novih ljubiteljev in častilcev ter sploh pripomogla, da bi vendar že enkrat tudi na Slovenskem v širših krogih zavladalo večje razumevanje in toli zaslužen zanimanje za »kraljevski« šah.

lj Občni zbor krajne skupine poštne in brzojavne uslužbenecv v Ljubljani se je vršil v nedeljo, dne 6. t. m. ob 4. uri popol. v društvenih prostorih na Rimski cesti št. 4. Predsednik g. Avgust Jeršek pozdravi navzoče in predstavi navzočega mag. komisarja g. Robido. V svojem poročilu omenja predsednik, da se člani, dasiravno društvo raste po številu, vendar le pre malo zanimajo za društvo. Tej brezbriznosti članov je tudi pripisati, da odbor ne more tako delovati, kot bi moral in da so lokalni uspehi vsled tega tudi jako dvomljivi. Gosp. predsednik je večkrat v imenu skupine bil pri gosp. ravnatelju in mu prinašal prošnje članov. V enem slučaju se je nekaj doseglo, prošnji pa, da se odpravi snaženje voz po nastavljenih, pa ravnatelj do danes še ni ustregel, dasiravno drugod takih del ne opravljajo nastavljeni uslužbenci. — Gosp. Červ se istotako pritožuje nad mladostjo članov, ko mora vendar vsakdo vedeti, da brez organizacije ni mogoče v socialnem oziru nič doseči. Iz poročila blagajnika povzamemo, da ima društvo sedaj 48 članov, ki so vplačali 704 K, skupnih stroškov 694 K 21 h. Društveno premoženje znaša 73 K 31 h. — Pri volitvi odbora so dobili naslednji gospodje največ glasov: Predsednik: Jeršek, namestnik Košenina, blagajnik Heufel, namestnik Primšar, preglednik Vogelnik, namestnik Zupan, zapisnikar Šišek, namestnik Cunder, knjižničar Bužan, namestnik Mozetič, bolniški preglednik Ažnah, namestnik Bandl; odborniki: Šega, Jenko, Bezljaj, Ravnihar, Kristan, Bončar. Gosp. predsednik Jeršek se je odločno branil predsedstva, ker so člani preveč brezbrizni. Ko pa so posredovali in obljubili pomoč mnogi člani, so ga po poldrugourni prošnji vendar pregovorili. Nato, ko se ni nikdo več oglašil k besedi, je predsednik zaključil občni zbor.

lj Odvetniški in notarski uradniki. II. skupina »Odvetniških in notarskih uradnikov v Ljubljani« imela je v soboto 5. t. m. izvanredni občni zbor. Prva točka dnevnega reda je bila, ali naj društvo pristopi »Naši zvezzi«. Občni zbor, ki je bil določen na sedmo uro otvoril se je šele ob osmih zvečer. Kot povabljeni udeležili so se zborovanja člani »Naše zveze«, gospod Trstenjak, uradnik ljubljanske mestne hranilnice, gospod Tomazin poštni oficijal in znani (dr.) Kam. Predsednik da besedo tajniku Kristofu, ki poroča, da je društvo dobilo poziv od »Naše zveze« na pristop k isti, povdarja pa, da ima društvo odvetniških in notarskih uradnikov obširen stanovski delokrog, in obžaluje nezrelost in strahopetnost nekaterih tovarišev, ki je vzrok, da niso še vsi tovariši združeni v tem prepotrebem društvu, v katerem bi našli ko bi bili vsi edini, mogočno zaslonbo. »Naša zveza« je pa

